

Vergaderjaar 2008–2009

21 501-30

Raad voor Concurrentievermogen

Nr. 200

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 27 februari 2009

Mede namens de minister voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap bied ik u hierbij de geannoteerde agenda van de Raad voor Concurrentievermogen van 5 en 6 maart a.s. aan. In de bijlage vindt u een toelichting per onderwerp.

Tijdens het gedeelte over industrie en interne markt op 5 maart zal tijdens een informele lunch worden gesproken over de economische crisis. Naar verwachting zullen conclusies worden aangenomen over de auto-industrie tegen de achtergrond van de economische crisis. Daarnaast zal een zogeheten «Key Issues Paper» worden aangenomen met de belangrijkste boodschappen van de Raad aan de Europese Voorjaarsraad op 19 en 20 maart a.s. Ook zullen conclusies worden aangenomen over de follow-up van de *review* interne markt, evenals voortgangsrapport over betere regelgeving.

Tijdens het onderzoeksgedeelte van de Raad zal van gedachten worden gewisseld over het Ljubljana-proces en de Europese onderzoeksinfrastructuren.

Onder het agendapunt «Diversen» zullen de Commissie en het voorzitterschap presentaties geven over de stand van zaken van het artikel 169-initiatief metrologie, de impact van de uitbreiding op de economieën in de EU, de EUFORDIA conferentie over evaluatiemethoden voor R&D-beleid van 24–25 februari jl., het forum over diensten en handelsliberalisering van 2–3 februari jl., de ex-post evaluatie van het Zesde Kaderprogramma, een mededeling over ICT-infrastructuren, het tweede Consumenten scorebord, de Trans-Atlantische Economische Raad, de Mededeling over de externe dimensie van de Lissabonstrategie, het interne markt scorebord, implementatie van de *Small Business Act*, implementatie van de dienstenrichtlijn, de modernisering van universiteiten en de mogelijke associatie van Rusland bij het Zevende Kaderprogramma.

De minister van Economische Zaken,
M. J. A. van der Hoeven

Follow-up interne markt review	Gedachtewisseling en Raadsconclusies
Lissabonstrategie Key Issues Paper	Debat en Key Issues Paper
Crisis in de automotive sector	Gedachtewisseling en Raadsconclusies
Betere regelgeving	Voortgangsrapport
Bijdrage aan de Lissabonstrategie – het Ljubljana proces	Gedachtewisseling
Europese onderzoeksinfrastructuren	Gedachtewisseling

Follow-up interne markt review

Gedachtewisseling en raadsconclusies

De Raad zal van gedachte wisselen over de voortgang van de interne markt review sinds november 2007, waarover de Commissie een rapport heeft uitgebracht («*The Single market review: one year on*»). De Raad zal vervolgens naar verwachting conclusies aannemen die aan de Europese Voorjaarsraad van 19 en 20 maart a.s. zullen worden voorgelegd.

Sinds het uitkomen van de mededeling in november 2007 van de Europese Commissie «Een interne markt voor het Europa van de 21e eeuw» is voortgang geboekt op diverse gebieden. Een belangrijk onderdeel vormt het partnership-project. De Commissie bereidt in nauwe samenwerking met de lidstaten een aanbeveling voor over de manier waarop de samenwerking tussen Commissie en lidstaten en lidstaten onderling kan worden vormgegeven. De verwachting is dat de Commissie dit in juni 2009 zal presenteren.

In de conclusies wordt benadrukt dat juist ook in tijden van economische crisis het goed functioneren van de interne markt van cruciaal belang is voor de EU. Bevestigd wordt dat de interne markt alleen optimaal kan functioneren indien Commissie en lidstaten hun gezamenlijke en individuele verantwoordelijkheid daarvoor nemen. Met het oog op het verder verbeteren van het functioneren van de interne markt bestaat overeenstemming over de noodzaak om een meer op feiten gebaseerde en resultaatgerichte aanpak te kiezen. Toekomstige EU-instrumenten zullen een adequate mix moeten zijn van regelgeving en niet-regelgevende maatregelen. Lidstaten moeten vervolgens zorgdragen voor de tijdige en juiste omzetting van EU-regels, die correct moeten worden toegepast en gehandhaafd in praktijk. De Raad verzoekt de Commissie om voortaan jaarlijks te rapporteren aan de Raad voor Concurrentievermogen over de voortgang van de tenuitvoerlegging van de initiatieven in het kader van de interne markt review.

Nederland kan de raadsconclusies verwelkomen. Terecht wordt onderstreept dat de interne markt één van de grootste successen is tot dusver van de Europese integratie. Nederland deelt de visie dat het van groot belang is om juist in tijden van economische crisis de fundamenten van de interne markt te beschermen. Een open en goed functionerende interne markt kan een sleutelrol vervullen bij het opvangen van de effecten van de crisis en ten behoeve van het economisch herstel. Het respecteren van de interne marktregels door de lidstaten alsmede de verdere ontwikkeling van de interne markt acht Nederland van het grootste belang. Ook het benadrukken van een op feiten gebaseerde en resultaatgerichte benadering wordt van harte ondersteund.

Wat betreft de voortgang van de interne markt review ziet Nederland uit naar de aanbeveling inzake partnership. Nauwe samenwerking tussen lidstaten en de Commissie en lidstaten onderling bij het omzetten, toepassen en handhaven van EU-interne marktbeleid zal bijdragen aan een effectiever functioneren van de interne markt.

Lissabonstrategie: Key Issues Paper

Aanname Key Issues Paper

De Raad zal naar verwachting een zogeheten *Key Issues Paper* aannemen met daarin de belangrijkste boodschappen van de Raad voor Concurrentievermogen aan de Europese Voorjaarsraad van 19 en 20 maart a.s.

In het *Key Issues Paper* benadrukt de Raad het belang om proactief op de economische crisis te reageren, door het nemen van korte termijn maatregelen die aansluiten bij de midden- en lange termijn doelstellingen van de Lissabonstrategie. Daarnaast wordt gewezen op het belang van structurele maatregelen, om ervoor te zorgen dat het economisch herstel duurzaam is en de EU sterker uit de economische crisis komt. Als prioritaire acties worden genoemd het versterken van de interne markt, het reduceren van administratieve lasten, het verbeteren van de randvoorwaarden voor de industrie en innovatie, het bevorderen van investeringen in kennis, onderwijs en onderzoek, en het versterken van aandacht voor de externe dimensie van het concurrentievermogen.

Nederland kan het *Key Issues Paper* verwelkomen. Deze bevat wat Nederland betreft de juiste boodschappen van deze Raad richting de Europese Voorjaarsraad. Nederland hecht met name sterk aan de aandacht in de paper voor een eerlijk speelveld; nationale maatregelen om de industrie te ondersteunen moeten passen binnen het kader van de interne markt-, en staatssteunregels van de EU. Daarnaast heeft Nederland zich ingezet voor een ambitieuze tekst ten aanzien van de interne markt, met nadruk op het belang om resterende barrières te slechten en het creëren van nieuwe barrières te voorkomen. Nederland hecht daarbij ook aan de speciale aandacht voor het verbeteren van het functioneren van de interne energiemarkt (verbeteren interconnectie netwerken, stimuleren concurrentie en diversificatie), en het belang van een tijdige implementatie van de dienstenrichtlijn in de lidstaten. Ook ten aanzien van administratieve lasten heeft Nederland zich ingezet voor een ambitieuze boodschap. Zo wordt vastgelegd dat het ondermijnen van de doelstelling in het actieplan door nieuwe lasten voor het bedrijfsleven moet worden voorkomen, dat een duidelijke monitoring van administratieve lasten van belang blijft – zodat nieuwe lasten niet via de achterdeur weer binnenkomen, en wordt de Commissie opgeroepen een meer concreet tijdspad uit te stippelen van de uit te voeren maatregelen. De paper bevat ten slotte op het gebied van kennis en onderzoek de voor Nederland juiste elementen zoals versterking van de «kennisdriehoek», blijvende aandacht voor verhoging van de investeringen in onderwijs, onderzoek en innovatie, versterking van excellente wetenschap door de European Research Council, een oproep tot implementatie van de *roadmap* voor onderzoeksfaciliteiten en aandacht voor verbetering van loopbaanmogelijkheden voor onderzoekers.

Economische crisis/auto-industrie

Informeel gedachtewisseling over economische crisis

Gedachtewisseling en raadsconclusies automotive

Naar verwachting zal tijdens de lunch van de Raad voor Concurrentievermogen van gedachten worden gewisseld over de economische crisis. Tijdens het formele deel van de Raad zullen daarnaast raadsconclusies over de *automotive* worden aangenomen.

Ten aanzien van de economische crisis vindt Nederland het belangrijk dat korte termijn stimuleringsmaatregelen tijdig, tijdelijk en doelgericht zijn. Daarnaast hecht Nederland eraan dat maatregelen niet enkel een korte termijn impuls geven, maar tevens bijdragen aan het versterken van de economische structuur op de middellange en lange termijn. Nederland

beschouwt de integriteit van de interne markt en naleving van de staatssteunregels als belangrijke voorwaarden voor economisch herstel. Zowel ons land als de EU is niet gebaat bij protectionisme. Het is daarom van het grootste belang dat de Commissie strikt toeziet op de naleving van de regels en zijn rol speelt als geweten van de interne markt. Op het eerste gezicht lijken de door de EU-landen genomen maatregelen niet verstorend te werken. Daarbij valt op te merken dat de details van nationale maatregelen nog lang niet allemaal bekend zijn en daarin zit natuurlijk de crux. Hierover bestaat echter nog geen duidelijkheid en de Commissie zal zich moeten buigen over de details. Zo wordt met waakzaamheid gekeken naar de beoordeling door de Commissie van de Franse plannen voor de auto-industrie.

Tijdens de Raad zullen raadsconclusies over de *automotive* worden aangenomen. In de conceptconclusies wordt stilgestaan bij het belang van de *automotive* voor de Europese economie. De *automotive* is zwaar getroffen door de economische crisis. Dit betreft niet alleen de autofabrikanten, maar ook de hele toeleveringsketen van de autobouwindustrie. De conceptconclusies noemen een aantal voorwaarden voor economisch herstel. Korte termijn maatregelen zullen tijdelijk, tijdig en doelgericht moeten zijn. Een open en operationele interne markt is een belangrijke voorwaarde voor herstel; protectionisme is niet het antwoord op de economische crisis. In de conclusies wordt de Commissie uitgenodigd nationale maatregelen van lidstaten te monitoren om verstoring van de interne markt te voorkomen en wordt de Commissie verzocht mogelijkheden te onderzoeken voor Europese coördinatie van de vernieuwing van Europese autovloot, bijvoorbeeld voor nationale autoslooplegelingen. De conceptconclusies geven aan dat de primaire verantwoordelijkheid om de structurele problemen aan te pakken bij de industrie ligt. De industrie moet zich daarbij richten op innovatieve en meer duurzame producten. De concept-raadsconclusies benadrukken het belang van R&D investeringen in het bijzonder op het terrein van schone auto's. Een voorwaarde voor herstel is ook een betere toegang tot financiering. De Commissie wordt opgeroepen om in aanloop naar de Voorjaarsraad te bezien of procedures van het EIB nog verder kunnen worden vereenvoudigd of versneld. Tenslotte wordt het belang van open globale markten en de dialoog met EU handelspartners benadrukt.

De conceptconclusies kunnen op steun van Nederland rekenen. Nederland deelt het belang dat wordt gehecht aan de principes van de interne markt, waaronder het staatssteunkader. Ze zijn een voorwaarde voor economisch herstel van de EU. Dit is van groot belang voor Nederland, mede voor de relatie tussen producenten en toeleveranciers (de Nederlandse *automotive* kenmerkt zich met name door hoogwaardige toeleveranciers). Nederland ziet een belangrijke rol weggelegd voor de Commissie om toe te zien op de naleving hiervan als ook voor de lidstaten verantwoordelijkheid te dragen om het gelijk speelveld in de EU te handhaven. Daarnaast steunt Nederland de voorwaarde dat korte termijn maatregelen tijdelijk, tijdig en doelgericht moeten zijn. Nederland acht van belang dat maatregelen zich richten op een gezonde economische middellange en lange termijn ontwikkeling en op het versterken van sectoren, onder andere door in te zetten op duurzame innovatie in de sector en daarmee bij te dragen aan een verdere versterking van de verduurzaming van de autosector. De sector heeft primaire verantwoordelijkheid om de problemen het hoofd te bieden en zich te richten op innovatie en meer duurzame productie.

Betere Regelgeving

De Raad zal naar verwachting het voortgangsrapport van het Tsjechische EU-voorzitterschap aannemen over het integrale programma «Betere Regelgeving» van de Commissie. Dit rapport is een reactie op de onlangs gepubliceerde derde strategische evaluatie van de Commissie. Het *key issues paper*, dat eveneens geagendeerd is in deze Raad, verwijst ook naar deze strategische evaluatie. Tijdens de Raad voor Concurrentievermogen van 28 en 29 mei a.s. zullen naar verwachting Raadsconclusies worden aangenomen over de evaluatie.

Het Tsjechische voorzitterschap verwelkomt de derde strategische evaluatie over betere regelgeving. Nederland kan zich hier bij aansluiten. Positief is dat in de strategische evaluatie, evenals in het voortgangsrapport van het voorzitterschap, vooruit wordt gekeken naar de mogelijkheden en vervolgacties voor de nieuwe Commissie. Dit is van belang voor de continuïteit in de aanpak van de regeldruk voor bedrijven. De Commissie benoemt in de evaluatie voor het eerst de invoering van vaste verandermomenten. De invoering hiervan bij toekomstige regulering voor bedrijven heeft een gunstig effect op het MKB, omdat deze bedrijven zich op tijd kunnen voorbereiden en aanpassen aan de wettelijke veranderingen. Dit sluit goed aan bij de nationale aanpak ten aanzien van het in werking treden van nieuwe wetgeving. Een dergelijke invoer van vaste verandermomenten heeft het grote voordeel dat vanuit de Europese regelgeving coördinatie en harmonisatie worden bewerkstelligd als het gaat om de frequentie en data waarop regelgeving voor bedrijven in werking treedt.

Het voornaamste doel van het voortgangsrapport is om de tot op heden geboekte resultaten van het programma «Betere Regelgeving» uiteen te zetten. Het voortgangsrapport onderstreept het belang van het programma, niet alleen als onderdeel van de Lissabonagenda, maar ook in het licht van de economische crisis. Nederland kan de conclusies uit het voortgangsrapport volledig ondersteunen. In het voortgangsrapport komen de *Impact Assessments*, het Actieprogramma voor administratieve lastenvermindering voor bedrijven en het bredere vereenvoudigingsprogramma aan bod, evenals de toegang tot het recht.

Het voortgangsrapport geeft aan dat er meer en betere aandacht voor Impact Assessments is door verbeterde richtsnoeren hiervoor (in gebruik vanaf januari 2009). De Nederlandse suggesties zijn hierin overgenomen: meer aandacht voor structurele kwantificering van de administratieve lasten, een degelijke onderbouwing van subsidiariteit en de effecten op het MKB. De aandacht voor een samenvatting van de *Impact Assessment* (met een maximum van tien pagina's) is een goede start, zoals ook aangegeven in het voortgangsrapport.

Het Actieprogramma administratieve lastenreductie voor bedrijven heeft tot nu toe geleid tot voorstellen voor reductiemaatregelen die, volgens inschattingen van de Commissie, 30 miljard euro aan besparingen opleveren. Aandachtspunt blijft voor Nederland dat er een jaarlijkse rapportage komt van de ontwikkelingen rondom administratieve lasten (monitoring van de lasten) als onderdeel van het Actieprogramma. Dit is een stap in de richting van een netto-reductiedoelstelling, waarvoor momenteel niet voldoende draagvlak is. De Commissie heeft onlangs een eerste pakket reductiemaatregelen op het gebied van BTW gepubliceerd. Het nog te publiceren pakket m.b.t. de overige 12 domeinen (er zijn 13 prioritaire terreinen geïdentificeerd voor de reductie van administratieve lasten) moet worden aangenomen binnen het mandaat van de huidige Commissie, zodat de nieuwe Commissie er mee aan de slag kan. Hiervoor komt

Nederland met een pakket aanvullende reductievoorstellen (ter verdieping én verbreding van het huidige actieprogramma). Voor Nederland blijft het van groot belang dat er specifieke administratieve lasten-doelstellingen per prioritair domein («*sectoral targets*») worden opgesteld door de Commissie.

Het vereenvoudigingsprogramma komt relatief beperkt aan bod in het voortgangsrapport. Dit komt omdat er in de evaluatie van de Commissie relatief weinig vernieuwende elementen naar voren komen, terwijl vereenvoudiging zich, volgens Nederland, juist leent voor gerichte aanpak van andere belastende EU-regeldruk zoals nalevingkosten.

Bijdrage aan de Lissabonstrategie – het Ljubljana proces *Openbare gedachtewisseling*

De Raad zal discussiëren over de vraag of tegen de achtergrond van de economische recessie niet alleen het niveau van onderzoeksinvesteringen van belang is, maar evenzeer de effectiviteit en efficiency van deze investeringen. Daarnaast verzoekt het voorzitterschap lidstaten om aan te geven welke elementen van de eind vorig jaar vastgestelde toekomstvisie op de Europese onderzoeksruimte prioriteit zouden moeten hebben, om als basis te dienen voor het formuleren van doelstellingen.

De Europese onderzoeksruimte richt zich sinds de lancering van dit streven in 2000 primair op het tegengaan van versnippering in het Europese onderzoek, het bevorderen van afstemming in het onderzoeksbeleid van lidstaten en op de totstandbrenging van een vrije onderzoekmarkt. In 2008 werd in meerdere Raadsformaties gesproken over het ontwikkelen van een toekomstvisie om de voortgang van het ontwikkelen van de Europese onderzoeksruimte beter te volgen en deze geregeld in de Raad te bespreken, op basis van gezamenlijk overeengekomen doelstellingen en evaluatiecriteria («Ljubljana proces»). In de Raad van 2 december jl. werd een toekomstvisie voor 2020 door de lidstaten ondersteund («ERA vision 2020»).

Nederland verwelkomt het initiatief tot een discussie over onderzoeksinvesteringen in relatie tot de economische ontwikkelingen. Ten aanzien van de vraag naar het belang van de beoordeling van effectiviteit en efficiency van investeringen zal Nederland aangeven sterk te blijven hechten aan een goede evaluatie van onderzoeksbeleid. Door de ernst van de economische crisis dreigt aandacht hiervoor op de achtergrond te raken, met als risico dat er vooral korte termijn initiatieven worden genomen die op den duur weinig effectief en efficiënt zijn.

Nederland houdt vast aan haar positie over de inhoud van de toekomstvisie. Een goede interactie binnen de kennisdriehoek en het streven naar excellent onderzoek (en excellente onderzoekers en onderzoeksfaciliteiten) zijn nog altijd prioriteit voor Nederland. Meer specifiek is Nederland voorstander van een interne markt voor innovatieve goederen en diensten, voor open innovatie, voor een goede publiek-private samenwerking tussen bedrijven en kennisinstellingen en een ongehinderde circulatie van kennis, ondermeer door een Gemeenschapsoctrooi. Ook de aandacht voor het opleiden van voldoende toponderzoekers, voor moderne onderzoeksfaciliteiten en voor ondersteuning van creativiteit van individuele onderzoekers en van ongebonden onderzoek zijn voor Nederland prioritaire elementen van de toekomstvisie op de Europese onderzoeksruimte.

Door de economische ontwikkelingen kunnen de private R&D investeringen onder druk komen te staan, en kan indirect ook negatieve druk ontstaan op de uitgaven voor de publieke R&D inspanningen. Nederland

is van mening dat, juist in het licht van de huidige economische crisis, de EU zich moet blijven inzetten op een structurele versterking van de economie, waaronder het wegnemen van structurele tekortkomingen in het innovatievermogen. Toekomstgerichte investeringen in kennis en innovatie blijven belangrijk. De positie op de arbeidsmarkt van onderzoekers (en kenniswerkers in brede zin) dient daarbij, ook gezien toekomstige demografische ontwikkelingen, nadrukkelijk de aandacht te krijgen. Tenslotte zal Nederland bij het Voorzitterschap aandringen op een goede betrokkenheid van de onderzoeksgemeenschap bij de implementatie van de toekomstvisie.

Europese onderzoeksinfrastructuren – Europa aan het zich snel ontwikkelende front van wetenschap en technologie

Gedachtewisseling

De Raad zal discussiëren aan de hand van een aantal vragen van het Voorzitterschap over ondermeer het economische effect van investeringen in grootschalige onderzoeksinfrastructuren. Daarnaast zal een actualisering van de «ESFRI roadmap» worden gepresenteerd.

In 2002 vormden de toenmalige EU-lidstaten en enkele (bij het EU Kaderprogramma) geassocieerde landen het Europese strategieforum voor onderzoeksinfrastructuren (ESFRI). Dat identificeerde op basis van een verzoek van de Raad tijdens het Nederlandse Voorzitterschap 35 grootschalige, pan-Europese onderzoeksinfrastructuren waaraan in de komende 10–20 jaar op wetenschappelijke gronden behoefte bestaat. Recent werd deze roadmap geactualiseerd, waaruit nog nieuwe potentiële onderzoeksinfrastructuren zijn geresulteerd.

Nederland zal benadrukken dat de realisering van onderzoeksinfrastructuren kan bijdragen aan het economisch herstel. Omdat de realisering van complexe wetenschappelijke onderzoeksinfrastructuren veel tijd vergt, zullen deze investeringen met name bijdragen aan het innovatievermogen van de Europese economie op langere termijn. Het is van cruciaal belang dat de besluitvorming over de realisering van de ESFRI projecten wordt versneld. Hierdoor zullen lidstaten worden gestimuleerd om investeringen te vervroegen. Nederland heeft eind vorig jaar al bepaald aan welke projecten het financieel wil bijdragen (Tweede Kamer, 2008–2009, 21 502-30, 22 112, nr. 197). Het is daarom ook een Nederlands belang dat andere landen de nationale besluitvorming afronden, zodat de Nederlandse partijen hun bijdrage aan de realisering van deze faciliteiten kunnen leveren.